

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4-00 зол.
Чвертьрічно 12-00 „
Піврічно 24-00 „
Річно 48-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Збірає адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Признання українського народу в американському конгресі.

(Кореспонденція з Америки.)

Нью-Йорк, 1. вересня 1932.

Про рішення петербурської Академії Наук з 1906 р. в справі самостійності української мови розписувалася свого часу українська преса як про епохальну подію. Коли так, то важною подією для нас є також признання українців за окремий нарід американським конгресом і президентом далеко ще до берестейського миру. Розуміється, що це не сталося випадково, але цей факт вказує, що українці не мають причини вважати себе якоюсь упослідженою расою чи племенем, коли навіть розмірно невеликі їх заходи приносять бажані успіхи. Треба лише хотіти і вміти використати політичну конюнктуру.

Українська еміграція в Америці разураз творить та пересипає свої „загально-народні“ організації чи хвилеві угруповання. Так сталося теж дня 1. листопада 1916 р., коли то в Нью-Йорку переіменено імя „Руської Ради“, заснованої пок. єпископом Сотером Ортинським на спільнім зїзді „підкарпатських та галицьких Русинів“ у Філадельфії в 1915 р., на „Українську Раду“. Вже на перших зборах Української Ради 26. грудня 1916 р. ухвалено таку резолюцію: „Щоби Українська Рада вдалася до президента Злучених Держав з проханням назначити Український День в Америці і щоби в тому дні зійшло було на цій території Злучених Держав збирати жертви на українців, що потерпіли у війні“. Тому, що в тому часі найбільш репрезентативним українцем у Злучених Державах був о. Петро Понятишин, українсько-католицький парох в Ньюарку, в стейті Нью Джерси, як адміністратор українсько-католицької дієцезії по смерті пок. Сотера, Українська Рада доручила йому виконання цієї резолюції.

Обставини так склались, що о. П. мав за дієцезального адвоката п. Вільяма Дж. Кернса з Ньюарку, а цей знова був приятелем конгресмена (посла) Джеймса Геміла, що був шкільним товаришем Йосифа А. Томолті (Joseph A. Tuohy), секретаря президента Вудрова Вільсона. Секретар президента це не приватний писар, але, на основі закону, шеф кабінетової канцелярії з міністеріальною платнею. Крім цього Томолті був близьким приятелем Вільсона і мав на нього великий вплив. Вільсон так далеко йому довіряв, що брав його на засідання кабінету, хоч це було проти всяких досі принятих звичаїв у Білому Домі. Отже що обставину використали о. П., адв. Кернс і пос. Геміл і наперед приватно обговорили справу Українського Дня з Томолті. Саме було вже кілька таких чужинських „днів“ і далися чути негодування за безнастанні збірки на вулицях міст в Америці. Крім того такі справи перепинали правильну працю конгресу — а війна з Німеччиною вже висіла у воздуху. Але Томолті обіцяв і слова дотримав.

Щоби проголосити Український День на цілу Америку, треба було ухвалити відповідну резолюцію тією самою дорогою, як ухвалюється закон. Отже треба було згідної ухвали нижчої палати конгресу („палати репрезентантів“), вищої палати (сенату) і підпису президента. Якби це йшло правильною дорогою, то треба було наперед поставити внесок у котрійсь палаті, опісля внесок був би пішов до комісії, де міг пропасти, або прийти на денний порядок чавів аж по році. Така дорога для Українського Дня не мала виглядів на успіх, бо російський амбасадор був би певно ужив своїх впливів, щоби справу вбити. Отже треба було пуститися на лотерійну ставку: перепачкувати Український День як наглий внесок за односторонньою згодою в палаті репрезентантів і в сенаті.

На просьбу Геміла піднявся предсідник палати послів, Чамп Кларк (Champ Clark), перфорсувати резолюцію в себе, а сенатор Генрі Кабот Ладж (Henry Cabot Lodge) із стейту Массачусетс в сенаті. Вони знали, що за резолю-

цією стоїть Томолті. Українська депутація, з о. Понятишином на чолі, явилася офіційно в конгресі 4. січня 1917 р., а вже 24. січня Чамп Кларк поставив резолюцію як наглий внесок пос. Геміла на денний порядок. В самім рішучім моменті прийшов спротив одного конгресмена і тимсамим внесок не перейшов як наглий. Виглядало, що справа була погребана, хоч у сенаті сенатор Ладж перепер свій внесок як наглий 7. лютого. Але Чамп Кларк добре пильнував нашої справи і, коли 22. лютого не було на сазі опонента з попереднього голосування, пос. Геміл поставив знову наглий внесок у справі Українського Дня і він перейшов вимаганою односторонністю. Тепер уже не було страху, бо далі пильнував справу Томолті. Кабінетова канцелярія предложила резолюцію до підпису президента 2. березня і її підписав Вільсон спеціальним пером, котре Томолті відтак передав на пам'ятку о. Понятишину. Кожен із згаданих діячів добре розумів, що це історична подія, бо підноситься до рівноярності націй такий нарід, який навіть на своїй землі не мав признання.

Ще треба було приготувати прокламацію президента, а тим занялася кабінетова канцелярія. При вписуванні назви „українці“ рішили подати на першій місці давню назву „Ruthenians“, бо вона була знава Вільсонові, як бувшому професорові, а побіч додати імя „Ukrainians“. Отже тому прокламація звучить так: „Зваживши, що дня 2. березня 1917 р. я одобрив Спільну Резолюцію Конгресу Злучених Держав Америки, яка звучить як слідує:

„Тому, що в крайх положених у східній часті Європи, на терені руйнуючої війни, є найменше один мільон русинів (українців) у страшній потребі поживи, одніня й захасту; і „Тому, що сотки тисячів цих людей мусіли опустити свої доми й своє майно, а не маючи нагоди постаратися про забезпечення своїх найконечніших потреб, мусіли терпіти неаду, голод і невисказану нужду; тому нехай буде

„Постановлено Сенатом і Палатою Репрезентантів Злучених Держав Америки, зібраних на конгресі, що з огляду на горе, нужду й недостаток, які ці люди видержують, просить уклінно Президента Злучених Держав назначити й установити день, в якому горожани цього краю можуть дати вислів своему співчуванню складанням жертв на фонди, які тепер збираються на підмогу русинів (українців) у воюючих державах.“

Політичні аналогії.

Чи наслідування польських метод у Німеччині?

У крутіж німецьких подій, таких незвичайних у своєму змісті, опозиційна польська преса вилвила дещо, що мало би нагадувати... внутрішньо-політичне життя Польщі. Ця преса просто говорить про наслідування політичних польських досвідів з останніх кількох літ. Такі факти, як той, що фон Папен справився швидко з розполітикованим парламентом, або що в Берліні появились закани аступати до нової „президентської партії“ (від якої — до речі — канцлер відмежувався), або поголоски про „безпартийний блок“, який мав би дати поміч фон Папену для дальшої боротьби з партійництвом — і для санації внутрішньо-німецьких відносин — ці факти і чутки послужили декому з протисаціонного табору доказами, що фон Папен пішов слідами польського маршала...

На цю легкість, з якою „дехто“ дошукують політичних аналогій там, де їх нема, зарекувала „Дайтше Рундшав“ з Бидгощі. П міркування звернені від адресою „Дзенік-а Бидгоского“, який помістив допис із Берліна теж у вище згаданому жанрі.

„Дайтше Рундшав“ підкреслює яскраві відмінності між фон Папеном і Пилсудським і тих

ріжниць додачує цей часопис чимало. „Бо Німеччина — це не польський нарід, а світ не є тепер той сам, що був ним шість літ тому“. І передовик німецької газети ачислює: „Пилсудський іменував свого президента, а Гінденбург підпис на шиті фон Папена. Пилсудський є військовим міністром і вирішує обсаду міністерської президії. Пан фон Папен має біля себе військового міністра і ніхто не відає, чи власне цей міністр не покличе колись до влади іншого канцлера. А перш усього — Пилсудський є рівночасно Гітлером, тоді, коли фон Папен має в Гітлері противника.“

У дальшому докazuje „Дайтше Рундшав“, що на творення нової партії нема ніякої чаді. Так Гутенберг, як і „Крицевий шелом“ вирвано противляється тому. Отже безглуздою є думка про якийсь німецький клуб ББ. Його змонтування шляхом наслідування польських виборів є у Німеччині неможливе. Особа Гінденбурга є у Німеччині неможливо не буде якої ручити теж за те, що в Німеччині не буде якої диктатури, дарма, що „Крицевий шелом“ радить, аби обходитись у дальшому без парламенту. „Коли вже Пилсудський не хоче обійтись без тієї конституції, то тим більше не може зречтись

31. ЖОВТНЯ П. Р.
кінчиться речиння виповідання обезпечення 1/3 части в ПЗУВ. на 1933 р. Не зволікайте ні хвилі, а йдіть до агента „Дністра“, зажадайте картки виповіджень, виповіть її і вишліть поручено до приналежного відділу ПЗУВ. Виповіджену 1/3 часть обезпечіть негайно в

**Т-ві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР“**

у Львові, вул. Руська ч. 20.

„А тому, що я певний, що населення Злучених Держав не відкаже своїй допомозі тим людям, яких навістила війна, голод і пошесть;“

„Отже я, Вудро Вільсон, Президент Злучених Держав, згідно з бажанням Конгресу, назначую і проголошую 21-ий день місяця квітня як день, в котрому населення Злучених Держав може складати такі жертви, які вважає за відповідні для допомоги русинам (українцям) у воюючих державах.“

„В доказ цього мій власноручний підпис і печатка Злучених Держав.“

„Дано в місті Вашингтоні дня 16. березня, року Божого 1917, а року незалежності Злучених Держав сто сорок першого. — Вудро Вільсон.“

(Печатка)

Побіч Президента: Роберт Ленсінг, Міністр Заграничних Справ.“

Цю прокламацію видрукували всі більші денники в Злучених Державах, але це припало вже на час виповідження війни Німеччині. Це був останній чужинський „день“ і від тоді вже ніхто не дістав такого дозволу на загальні збірки.

Сама справа проголошення Українського Дня повинна була наповнити український загальний радість і спонукати їх до одушевленої акції для влаштування прилюдних збірок на вулицях більших і менших міст Америки. А всеж, який жах ще тепер переймає свідомого українця на згадку, що проти заходів Української Ради робила найдивачніші інтриги організація „лівих“ груп, Федерация Українців у Злучених Державах, а в дні 21. квітня появилися на вулицях колектори з українськими візниками й пущками від лаох груп, котрі себе взаїмно поборювали. — Із збірок дістала від місцевих комітетів Українська Рада 52.246 дол. і 60 ц., а Федерация 32.217 дол. і 37 ц.

Але головна боротьба із витратою Гераклевої енергії за цей український Скарб Нібелюнів розпочалася щойно по збірці, і, хоч вона тепер притихла, то пам'ять про неї потрясає ще й досі нервами підписаного.

Д-р Семен Демидчук.

П уряд Німеччини, що енергійно протиставляється усім нелегальним спробам підірвати державний авторитет".

Стільки німецька газета, Пильний обсерватор внутрішнього німецького життя очевидно ледви чи буде ждати такої простої розв'язки скомплікованої проблеми — як наслідкування післядшину, — проблеми, що повстала не тільки на тлі гравітації Гітлера до влади. Такий чи інший розвій подій у Німеччині не інспірують тільки амбіції деяких таборів, аби захопити керму держави чи біля неї залишитись, щоби на внутрішньому терені реалізувати свою ідеологію. Тут сїпидилися у боротьбі різні темпераменти, різні ментальності, що хочуть на свій лад прочистити шлях на міжнародному терені до могутності Німеччини, що хочуть на свій спосіб повернути її давний блиск, давне сяйво. Від того, як уложаться у дальшому взаємних великодержав з Німеччиною, від того, яку послідовність виявлять міжнародні чинники у сприянні росту великодержавних амбіцій Німеччини, росту її значіння та „Wille zur Macht", від того чимало залежить дальший хід подій на терені німецької держави. І який би цей хід подій не був, то у всякому разі далекий він буде від того, аби нагадував своєрідні ходи польської саванції.

В. Север.

Слова і діла.

Волинь, 18. IX. 1932.

I.

Останні чотири роки були роками настирливої деклямації про „українофільство", пошанування української культури, підтримування національного руху й українських організацій, турботи за народний добробут, церкву й т. д.

Для сильнішого ділання на слухачів спроваджено спеціальних декляматорів, тепер уже „полів" і „сенаторів", ріднохатівців і вуїстів, акторів і нивістів, радних і лавників, могильників, педагогів і самоуправних діячів та інших „культурників", вихователів, кооператорів.

Ці „специ" деклюмували старі й модерні „вори": про „за нашу й нашу вольність", колишнє братерство й кохання, спільну регіональну культуру, нові спільні інституції і цінності, співжиття й співпрацю та про велике щастя й багаті користі від усього цього для українців.

Деклюмували на всі способи. А найбільше „Гіва", Волинякам, — здавалося декому, — зазначається впитися цими деклямаціями та повірити, що на волинській землі настав рай і українці, як у казці, будуть самоуправлятися, їхні діти матимуть українські школи, культурно-освітня праця розцвіте, добробут підійматимуть кооперативи, як найкращі дріжджі; церква буде в своїх руках, брацтва воскреснуть і знову розгорнуть свою працю.

Словом, широко була закроена деклямація про омріяну казку життя.

II.

Чотиролітний сеанс волинських деклямацій закінчився найвищим акордом угорі, аж у Варшаві, а саме 15. травня ц. р. на зїзді „орієнталістичних кол молодих". Підчас промови, присвяченої національним меншостям п. Леон Васілевський, відповідаючи одному з учасників

зїзду, висловив такий погляд на розв'язання українського питання в Польщі („Всхуд", ч. 3—4, стор. 110):

„Першою фазою, — як передає „Всхуд", — повинно бути надання певної культурної автономії українській меншості... Утраквістичні школи треба признати за шкідливі... Наступною фазою розв'язання українського питання повинна бути територіальна автономія".

Це вже трохи більше, ніж деклямації волинських мандрівних спеціів.

III.

А практика в тому самому часі?

Агонія луцького брацтва від хвороби комісарщини. Закриття луцької і кремянецької „Просвіт". Введення викладання в українських гімназіях історії і географії польською мовою. Поширення „дубенського" кооперативного права на інші повіті. „Волинський ревізійний союз" і проект п. Волошиновського перетворити українську кооперацию в неукраїнську. Зміцнення утраквізації по селах. Герцювання „певних" людей на руїнах українського шкільного, культурно-освітнього, економічного, церковного й самоуправного життя. Відрухи серед молоді. Мосур, Олексинень, Волинське Полісся...

Все в одному часі й у тісному зв'язку між собою.

IV.

Кому це потрібно, може зробити для себе дуже ясний і точний логічний висновок з цієї вязанки деклямацій, практики та подій.

А передовсім — один висновок.

Трактування наших мас, як малолітніх дітей чи як тої ворони в байці Крилова, є дуже хибним і запізнілим. Наші маси дозрівають і вміють відрізняти деклямації від реального життя.

Спосіб „заспокоювання" широких верств українського народу деклямаціями й казками цілковито збанкрутував. Більше цього: у наших масах подібні „заспокоювання" викликають почуття ображеної гідності й обурення та штовхають їх на слизькі й небезпечні шляхи. Бо вони вже знають, що їм належиться.

Румунсько-більшовицькі переговори в Женеві.

БУКАРЕШТ. (ПАТ). Румунське міністерство закордонних справ оголосило такий комунікат: Аби покласти край фантастичним інформаціям, які дотичаються пакту про неагресію, між-ство

Коли ми писали в ч. 137 „Діла", що Волинь підмінована, то й не припускали, що життя так швидко підтвердить наші спостереження.

Одночасно воно підтвердило й облуду деклямацій найнятих „перехожих" людей, що мали завданням як не приспати наші маси, то бодай обманувати ті чинники, від яких спливають на них благодаті.

Життя розвіяло фальш деклямацій, відкрило наготу страшної практики й знову поставило українське питання на Волині руба.

Senex.

Новий рекорд швидкості

ЛЬОНДОН. (ПАТ). Американець Ельгонан здобув на моторівці „Міс Америка" на озері Мішіген новий світовий рекорд швидкості, осягаючи пересічно 124,91 миль на годину. Дотеперішній рекорд був 119,81 миль на годину, а мав його англієць Кей Дон.

На Сагару!

ПАРИЖ. (ПАТ.) З Мадриду повідомляють, 145 єспанських старшин і аристократів, які брали участь в останній революції проти республіканської влади, вислали кораблем на вигнання до далеких місцевостей Сагари. Крім цього в Мадриді чекає на вигнання 140, у Севільї 230 старшин та аристократів.

Новий мадярський консуль у Львові.

ВАРШАВА. (ПАТ). Президент Річипосполитої дав exequatur п. Юліанові Новотному, почесному консулеві Мадящини, на простір воевідств львівського, станіславівського, тернопільського і волинського з осідком у Львові.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Плебісит у справі відбудови німецької армії.

БЕРЛІН. 22. 9. ПАТ. Баварський союз фронтових вояків у ввєсенні до міністра внутр. справ Гайля домагається розписання плебіситу в справі відбудови німецької армії на основі загального обов'язку військової служби. Метою плебіситу є оголошення закону, на основі якого важливість 5. часті версайського трактату мають формально скасувати а відбудову німецької армії

перевели би на основі загального обов'язку військової служби у якнайширшій діяльності. Рівночасно видають розпорядки в справі озброєння та виведення тієї нової армії. Закон наизвайтиметься „Новий закон про збройну силу". Власкодавці заповідають, що пропозають лісту з кількома тисячами підписів задля підтримки ввєсення.

Делегат патріярха при православній церкві в Польщі.

ВАРШАВА. 22. 9. ПАТ. Із Греції приїхав до Варшави архимандрит Канадзайтіс. Православний патріярх у Царгороді іменував його де-

легатом патріярха при православній церкві в Польщі на місце виключеного свого часу еп. Зотоса.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. ВЕРЕСНЯ 1932.

СТ. СІРОПОЛКО.

3)

П. Ніщинський-Байда.

(З нагоди 100-ліття з дня його народження).

(Докінчення.)

Близькість Ананіва до Єлисаветграду сприяла тому, що П. Н-ий зійшовся з тамошнім музично-драматичним гуртком, з якого потім вийшли знамениті актори М. Кропивницький, брати Тобилевичі (І. Карпенко-Карий, М. Садовський, О. Саксаганський) і ін.

В січні 1882 р. П. Н-ий знов оселився в Одесі, куди був переміщений на посаду учителя грецької мови у 2-й гімназії. Тут П. Н-ий, як сам висловлюється, „тілом очунав і значно душею відпочиував". У другому періоді свого перебування в Одесі (до 1888 р.) П. Н-ий продовжував працю над перекладом „Одисей", яку й довів до кінця, та знов повернувся до участі в Одеській Громаді, головне в комісії для складання українського словника, що потім вийшов у світ під назвою: „Словарь російско-український. Зібрані і впорядкували М. Уманець і А. Спілка" (себто М. Комаров і Одеська Спілка).

Однак „Одисей" не побачила світу в російській Україні: Головне Управління у справах друку повідомило П. Н-го, що „Одисей" „запре-

щається безумовно". Потім вона вийшла у Львові (1889—1892 рр.).

В 1888 р. П. Н-го переміщено на посаду учителя бердянської гімназії, відкіль у 1890 р. і перейшов П. Н-ий на пенсію. До часу призначення пенсії — 50 карб. місячно — після залишення учительської посади П. Н-ий дуже біднував, і тільки матеріальна допомога українського мецената Василя Семеренка (600 карб. річно) давала П. Н-му можливість жити і працювати над перекладом „Іліади" Гомера. За цю допомогу В. Семеренка і присвятив йому Петро Ніщинський переклад „Іліади" (на жаль, П. Ніщинський встиг перекласти лише 6 пісень), не подаючи повного прізвища свого добродія („Шановному і високоповажаному В. Х. С-ові").

З переходом на пенсію П. Н-ий жив, як пустельник, то в Одесі, то напереміну у котроїсь з двох доньок, що були за пан-отіями — Людмили Аламович та Музи Левицької.

Здоров'я П. Н-го зовсім підупало, — увесь час хорував. На четвертий тиждень великого посту 1896 р. П. Н-ий поїхав до доньки в м. Ворошиловку на Поділлі, але в дорозі побив його параліж. У несприятливому стані відвезли П. Н-го до доньки, і там він за два дні помер (4-го березня по ст. ст. 1896 р.). Там-же, у Ворошиловці й поховали його у присутності жінки, доньок і сина Вадима.

В таких загальних рисах можна визначити

*) О. Рибнін-Скляревський. З життя Одеської Громади 1880-х років „За сто літ". Кн. IV. Київ, 1929

особисте бідолашне життя П. Н-го та його багато-творчу працю на користь української культури. П. Н-ий був чистим культурником. „Хоч він і відвідував — як пише у своїх спогадах О. Рибнін-Скляревський — зібрання революційної течії Одеської Громади 1870-их років, але не брав участі в її діяльності".

Ще за свого життя П. Н-ий знайшов високу оцінку своєї поетичної і музичної творчості. „Закувала та сива зазула" стала улюбленою піснею українських концертів. Так коли Одеській Громаді пощастило в 1895 р. зорганізувати Шевченківське свято під прапором Славянського Благодійного Товариства, то в програму концерту увійшла поруч з піснями М. Лисенка та кож хорова пісня „Закувала та сива зазула".

Дуже тонку і влучну оцінку П. Н-го, як перекладчика, знаходимо в рецензії на 6-у пісню „Одисей" (див. ч. 12 „Кієвская Старина" за 1885 р.): „Вірш — вільний і легкий; у мові нема ні одного надуманого звороту, і що найважливіше, чудово передано загальний дух великого твору старовини, та спокійна легкість, та велична краса, якими, як промінням сонця, наскрізь є просякнутий твір „асвидуючого сніпця".

На великий жаль, ні „Одисей", ні „Іліади" нема тепер у продажі — всі ці праці П. Н-го стали бібліографічною рідкістю, а тому перевидання їх було б найкращою даниною нашого громадянства світлій пам'яті „українського Гомера".

Іми П. Ніщинського-Байди, як українського поета й композитора, на завжди збережеться в історії української літератури й музики.

Із містерій на Лемківщині.

Дивна історія одного хреста, який славить єдність з Росією.

Серед ночі з 26. на 27. липня п. р. в парубків з села Злоцького к. Мушини (пів години заїздицею від Криничі), а саме Адам Барка, Ваньо Барка, Микола Барка, Ваньо Шост, Василь Барка і Семен Барка викопали хрест з гр.-кат. цвинтаря в Злоцькім, закопаний там проти волі місцевих парохіян, але за дозволом староства в Новім Санчі з 14. VII. п. р., учасниками „свята русскої культури“ під проводом „русскої“ інтелігенції новосандецького повіту в дні 17. VII. п. р. По вдоволенні слідстві поліція в Мушині викрила викопувачів, серед ночі в кайданах відвела їх у Мушину і там помістила в громадських арештах. Слідуючого дня 5-ох з них по переслуханні випустили, а Адама Барку перевели на поліцію, там держали його біля 4 годин закопаного і переслухували на обставину, чи хто його до цього вчинку намовляв. Слідуючого дня передано його судові, а слідчий суддя по переслуханні випустив його негайно на волю.

Епілогом цього була розправа, яка відбулася 26. VIII. в суді в Мушині проти Адама Барки і 5-ох товаришів за перенесення православного хреста з греко-кат. цвинтаря на поле Андрія Яценіка, інспіраторів „свята русскої культури“ в Злоцькім в дні 17. VII. 1932. Обвинуваченим закарала поліція в Мушині провини з § 306. к. а. Розправі проводив суддя Студентович, в ролі обвинувачувачих виступав Стефан Міхалік старший постерунковий в Мушині. Обвинувачені відповідали з вільної стопи. Боронити усіх адв. д-р Вайх з Мушини. До вчинку призналися, до вини не по-чуваються. Всі солідарно заявили, що хрест з гр.-кат. цвинтаря забрали без нічної намови, бо вони і цвинтар є гр.-кат., а хрест є православний.

Суддя старався підкреслити тло політичне, тому давав підсудним відповідні питання, на які вони заявляли, що хрест усунули з цвинтаря тому, бо закопали його прихильники „унії з Росією“ на пам'ятку упавшим борцям за Москву, а не за український нарід.

У висліді розправи суддя засудив обвинуваченого Адама Барку на 4 тижні арешту, всіх інших (5) по 2 тижні. Оборонець в імені всіх обвинувачених вніс апеляцію, а заступник прокуратора спротив проти низького виміру кари.

Дня 1. IX. п. р. відбулася знову розправа проти Адама Барки і 5-ох товаришів. Цим разом Андрій Яценік, вїят у Злоцькім, ініціатор „свята русскої культури“, вніс через адв. Булика скаргу до повітового суду в Мушині за те, що вони 27. липня закопали православний хрест на його полі. Суддя признав „нарушення в посіданню“, оскільки відкинув домагання Андрія Яценіка перенести хрест назад на гр.-кат. цвинтар у Злоцькім.

І так отой хрест „русскої культури“ в Злоцькім остане „безбатченком“, бо ті, що започаткували його, зрікаються своєї дитини, а на гр.-кат. цвинтарі в Злоцькім громадяни рішуче його не хочуть. Наразі бідолаха стоїть спокійно на полі Андрія Яценіка і чекає своєї долі.

На день 19. IX. п. р. назначило староство в Новім Санчі о. Іванові Качмарові карно-адміністративну розправу за „невласливе заховане сен-

образел влади і впроваджене влади в блонд фалшивимі донесеннями в дню 17. VII. 6. р.“

Закар. „невідповідної поведінки“ полтав на тім, що о. Качмар разом зі своїми парохіянами боронив входу на гр.-кат. цвинтар в Злоцькім перед учасниками „русскої культури“ та їх політичної демонстрації „образа влади“, бо о. Качмар на вид дозволу староства мав сказати поліції „то глупство“, а „впроваджене влади в блонд“, бо о. Качмар вислав 18. VII. п. р. телеграму до міністра внутрішніх справ, протестуючи проти поведінки поліції.

Того самого дня, 10. вересня п. р., о. Качмар був на арешті в старо-ти в Новім Санчі. Вияснилося, що староства не був до цього часу повідомлений про цілу низку найважливіших подробиць тої афери, м. ін. не знав зовсім, що на хресті був напис „во пам'ят борцям, павшим за одностро Русі“. На запит о. Качмара, що даліше зробити з хрестом, бо вигоріла дурна ситуація, що планави мають усунути хрест з ґрунту Андрія Яценіка, але не знавши, де його похити, староства радив о. Качмарові усунути напис на хресті, поставити хрест і поставити його на місцевому цвинтарі. Зрештою, заповів свій приїзд у найближчих днях до с. Злоцького і перевести слідство на місце.

Якщо було зливання о. Качмара, коли по повероті в Злоцьке довідався, що 11. 9. (неділя) має відбутися перенесення хреста з ґрунту Яценіка знову на місцевий цвинтар тими самими людьми, з музикою, промовами і т. д. На всякий випадок вислав о. Качмар в неділю (11. 9.) рано депешу до новосандецького староства, заповідаючи оборону святості цвинтаря.

В суботу в ночі біля 11. год відбулася у місцевого віптя якась парада, на якій були 2 жандарми і 3 місц. господарі Андрія Яценік, Ваньо Тарасевич і Лука Крапек. Над тим радили — не відомо.

В неділю в 3¼ год. стали дійсно сходитися люди з Криничі і Поворожника гуртками по 3—5 осіб, переважно молоді, а в 4-й год. попол. приїхала музика і вогнева сторожа з Криничі. Всіх біля 150 людей. З інтелігентів адвокат Гватішак, учитель Трохановський з жінкою і сином, учитель Мілянчик з Поворожника зі сином студентом, син о. Левканича з Чирчі і 2—3 незваних типів. Всі зібралися під хрестом на ґрунті Андрія Яценіка, де адвокат Гватішак вголосив якусь коротку промову і похит з хрестом спрямував в напрям цвинтаря. В церкві битком наповненій парохіянами правились вечірня, по якій в часі катехізації счинявся в церкві рух, бо хтось дав знак, що похід зближається до церкви. Всі парохіяни о. Качмара миттю вийшли з церкви і самочинно обсадили вхід до брами. На кінці вийшов о. Качмар зі сотрудинком. Поліція числом до 10 осіб (4 жандармів і 8 граничної сторожі) робили перехід для несучих хрест. Місцеві священники зайняли місце у входовій брамі на цвинтар, а коли командант поліції вказав дозвол староства на вкопання хреста на цвинтарі, о. Качмар заявив, що за цілість цвинтаря відповідає перед духовною владою, тому його обов'язком є цвинтар борони-

з нинішнім числом висилаємо чеки П.К.О., якими просимо надсилати передплату.

PEREPLATA
ЗА ЖОВТЕНЬ 30Л. 4—

ЗАЛЕГЛА ПЕРЕДПЛАТА ПО ЧЕРВЕНЬ ВКЛ. ПО СТАРІЙ ЦІНІ ЦЕ Є 30Л. 5— МІСЯЧНО.

ти. Тоді ті, що несли хрест, силою кинулися до брами, а поліція відступила парохіян. Знову страшний крик і маніфестанти з хрестом на цвинтарі. Зазначається, що ніхто з парохіян о. Качмара не брав участі в перенесенні хреста (а вийшов Стефана Мілянчика). Всю роботу виконали криничани і люди з Поворожника. На цвинтарі вголосив хтось підбурюючу промову проти українців, хоч у дозволі староства не було зазначено промови. Як вислід тої останньої москвофільської паради — цілий ряд осіб селян із Злоцького, тяжко побитих приїзжаними „молодцями“.

Тогож самого дня приїхала до села Злоцького сенаторка п-ні О. Кисілевська, яка чимало енергії витратила, щоб впокоїти схвильованих селян і не допустити до нагальних виступів.

Слідуючого дня, 13. 9. 1932., сен. Кисілевська й о. Качмар були в Новім Санчі у старостві д-ра Лахи. Староста нічого не сказав, чому щось іншого говорив о. Качмарові, а що іншого безпосередньо побити зробив. Всю вину склав на о. Качмара; цвинтар, моваля, є власністю громади і рада громадська мала право дозволити зкопати хрест. Аргументи й перестороги сен. Кисілевської, що наслідком цих подій запалували в селі й околицях надзвичайно схвильовані настрої і що може прийти до жалюгідних випадків, — не найшли у старостві прозвучання.

Зате тріумфують криничані москвофіли і „Русській Голос“, що вдалося їм зробити паніст в одному з найкращих і найсвідоміших українських сіл на Лемківщині.

25 000 доларів відшкодування.

НЮ ЙОРК. (ПАТ). Відомий італійський боксер Карпери виграв процес проти б. мистця світа в боксі Шмерлінга за недодержання контракту. Суд засудив Шмерлінга на заплату 25.000 доларів відшкодування на користь Карпери.

Маневри в Бесарабії.

З Букарешти повідомляють: У Бесарабії почнуться на днях великі озінні маневри румунської армії в присутності короля Карла. У маневрах візьме участь як гість шеф американського генерального штабу генерал Мек Артур.

МИХАИЛО РУДНИЦЬКИЙ

МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ

Обємом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла“ 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Заоваяти в Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10, або у асій українських книгарнях.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 24. ВЕРЕСНЯ 1932.

В. ГЕРАСЬМЧУК.

Чи анонімність козацького літопису самозидця відкрита?

Є там другий документ, який називає Р. Ракушку головою українського посольства до царя підчас облоги Риги 1656 р. Про цей останній документ згадує у своїй історії про Хмельниччину в нотках академик М. Грушевський (т. IX, ст. 1.264) і на нього звідти посилається М. Петровський. Чому автор „Нарисів“ не зацікавився і тим важним документом та не достарався оглянути його, щоб переконатися, чи нема в ньому також, крім Ракушки, поіменного реєстру інших членів делегації? Бо на випадок, якби між членами рижського посольства зайшовся один тільки Ракушка, що був потім також членом борисівської комісії, його авторство мало б за собою сильнішу піддержку, хоч це могло б бути можливістю висилки когось іншим разом, про що ми не знаємо. Якби ж в обох острах повторилися імена кількох членів, то це обмежувало би цілі досліді до кількох певних осіб. Як там не було з цим другим документом, — треба би було конче оголосити в „Нарисів“ реєстр членів борисівської комісії, аби вдалося можливість вглянути в нього, а через це й ясність, дальших дослідів для інших

Бо, як дотепер стоїть справа, то вирішення літописного авторства є далеким питанням. Ще, думаю, мине досить часу, поки прибірається докола якоїсь особи настільки матеріалу, що буде можна з цілою певністю вказати на неї як на автора. Може це статися припідково скорше, а може й ніколи про нього не буде знати. У всякому разі це неможливо з дальшими дослідями, коли матимемо нові джерела. Наш історик минулого століття М. Костомарів, маючи перед собою спис козаків борисівської комісії, маючи прецікавий документ цієї української комісії, звернений до польських комісарів із представленими поглядами українського гетьманського уряду щодо прав Польщі на українські землі з підписами В. Золотаренка, Федора Коробки і Константина Матюти, вказував на Федора Коробку, того талановитого діяча, який належав до інтимнішого оточення Б. Хмельницького, як на автора літопису; але пізніша історична критика його відкинула з огляду на його вік і з огляду на факт, що він увесь час перебував на Правобережжі у Чигирині.

Про Константина Матюту досі не було згадки. У Кракові в бібліотеці Чарториских є його назвище в інструкції П. Тетери з р. 1664 (рук. ч. 402) між кандидатами, поданими до нобілітації. Потім за Дорошенка виступав якийсь полковник Матюша. Можливе, що це перекручене призвище Матюти.

Константин Матюта, здається, не звертає на себе особливого пізознання, але дещо

інакше стоїть справа з Дивичьким сотником (полк Чернігівський, а часом Ніжинський) Демидом Рагозою (в документах Рагоза, а навіть Рагуза), учасником борисівської комісії. Звідки він походив, не знаємо. У реєстрі козаків з р. 1649 стрічаємо в самім Чернігівським помю Мартина Небаби якогось Онісея Рагоженка, можливо, що брата згаданого вище Деміда.

З Демидом Филиповичем Рагозою записуємося на добре шойно 1654 р. Його діяльність злучена з повстанням козаків у Білоруськім Могилеві над Дніпром. Він належить до тих перших осіб, які в московських реляціях вичислені як козакі міста Могилева, що з шаяхтичем полковником Константином Поклонським азили насаджувати там терором козацтво. Шаяхтич Гелда, Демид Филипович (у москалів Філіпп), Рагоза і ще двох козаків — це перші, що з Могилева вийшли і пристали до ватаги Поклонського, де було дещо й царських салдатів. Видко, був Рагоза зручною людиною, коли Поклонський уживав його до важких посланок. У серпні 1654 р. є він у царя під Смоленськом, який москалі тоді держали в облозі. І цікаво, що його побут під Смоленськом годиться з латвою штурму москалів „проти 16 числа (серпня) в ночі.“ Видно, що мав він за собою заслуги і вмів викликати таке до себе довіря, коли цар призначав його сотником і коли дістав грамоту на село Виличі. (Акти Ю. З. Р., т. XIV, ст. 235, 27. VII. 1654.)

(Докінчення буде.)

Економічний огляд.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

Картезі і мін. Матушевський.

Гостра критика картелів, яка появляється в „Газеті Польській“ згідно з мін. фінансів Матушевського, викликає велике враження. Особливо цікаве це в колах Левятана, якого орган „Курєр Польський“ дає зовсім оборотне: весь час картелі, приписуючи їм велику роль у госп. процесі Польщі, Матушевський підкреслює облузу картелів, які в разі ліберальної, то знову за плановою господарською польського уряду, раз за свободою, другий раз за її обмеженнями. Залежить від потреби. „Не картелі є лихі, а лиха є їхня політика“. Відомі міркування Матушевського не швидко минуться. Вже у Варшаві заповідають дискусії на цю тему по зібраннях, а преса отирає теж свої сторінки для докладного висвітлення ролі картелів, які загально вважають спричинником високих цін.

Нова митна тарифа.

У зв'язку з заповіданням ось-ось опублікуванням нової тарифи з'ясовує в „Газ. Гандльовій“ голова комісії Союзу Промисл.-Торг. Палат Околюський позитивні наслідки тої важкої події в господарському житті Польщі. Він застерігається, що ці наслідки у взаєминах із закордоном не будуть уже тепер, бо тарифа важна аж в рік після її опублікування. Зате спричинить вона вже тепер ревізію торг. договорів із чужими державами, які — достосовані до нової тарифи — краще відповісти-муть інтересам польської держави. Тарифа є цим разом краще розбудована, ніж перша польська тарифа з 1919 р., має рівніший рівень митної охорони і більше відпо-

відпає господарській структурі Польщі. Автор підкреслює, що в новій тарифі угадані не лише існуючі галузі промислу, але подумано в ній і про охорону тих галузей, які повинні тільки повстати.

Зосередження компенсаційної торгівлі.

Урядові і господарські кола Польщі обмірковують тепер проект спеціальної інституції для компенсаційних товарних оборотів із закордоном. Проти цієї інституції, якої існування в скорому часі як уряд так і „Левятан“ вважає необхідністю, підносять у таборі противників цілу низку закидів. Вони висувають перш усього побоювання, що компенсаційна інституція принесе зі собою монополію заграничної торгівлі, що заважатиме ініціативу, а згодом менше скривить слабкий елемент серед купецтва. Згідно з останніми проектами агадані інституції мали би повстати при Держ. Експортному Інституті. Цю вістку перепечить урядова „Газ. Польська“.

Хто в Польщі найліпше платить?

Це питання порушив на пресовій конференції ген. дир. Банку Госп. Краєвого Мацішевський. Згідно з його релізіями найкраще виявляються зі своїх зобов'язань банки, а найгірше хлібороби, точніше дідачі.

Англія і польські бекони.

Після імперіальної конференції в Отаві у великій мірі занепокоєні у Польщі експортери беконів, рахуючись з поважною редуцією вивозу цього артикулу до Англії. Директор Союзу беконярів Гайна оголосив тепер в „Курєр-і Познанський“ статтю, в якій доводить, що наразі ледви чи можна думати про те, аби Канада могла використати призначений їй Англією контингент беконів. Через те він думає, що збут європейського, а разом з тим польського бекону в Англії не зменшиться.

Димісія мадярського уряду.

БУДАПЕШТ, 22. 9. ПАТ. Димісія уряду заскочила політичні кола тому, що Карої сказав був мін. тижня, що кризи в урядовій партії нема. Невдоволення з уряду Карої у відомі аграрної партії збільшилося наслідком ост. невдач партії при доповняючих виборах і з причини побіди аграрної опозиції. Карої хотів випередити сподівану атаку на пленумі партії та подався до димісії. Сьогодні регент нараджується з провідниками партій.

БИТВА З БЕЗРОБІТНИМИ.

ЛІВЕРПУЛЬ, 22. 9. ПАТ. Вчора ввечері були тут демонстрації безробітних. Кількатисячюрба безробітних двічі зводила формальну битву з кінною та пішою поліцією. Було ранених ок. 20 людей, також і інспектор поліції. Здемолювали багато крамниць. Арештували 50 демонстрантів. Шойно около півночі трохи заспокоїлося, та в місті далі кипить. У суботу та неділю були теж заворушення в Біркенгеді. Вся ліверпульська округа є тепер тереном безперервних заворушень безробітних, яких постова з дня на день грізніша, а положення розпучливіше. Ліверпуль положений серед робітничих верств на 40 проц. безробітних. У самому Ліверпулі та кількох сусідніх фабричних містах безробітних є до пів мільона.

СТАРШИНИ РАЙХСВЕРИ НА БІЛЬШОВИЦЬКИХ МАНЕВРАХ.

МОСКВА, 22. 9. ПАТ. На маневрах білоруської військ. округи біля Смоленська є 5 вищих старшин райхсверів і 4 старшин італійської армії. Вони спеціально приїхали до СРСР.

ВИПОЗИЧАЛЬНА КНИЖОК

при Українській Книгарні й Антикварні у Львові, Рутівського 22. поручає на дуже догідних умовах всі новості на українській мові.

Нипозиціальна відчинена без-перерви від 9. год. рано до 7. год. ввечері. 509 1—10

ЗМІНА ФРАНЦУСЬКОГО КАБІНЕТУ?

ПАРИЖ, 22. 9. ПАТ. „Ле Пері Бле“ твердить, що після виборів до сенату наступить зміна кабінету. Прем'єром став би Шотан. Еріо остав би й далі міністром закорд. справ, Ляваль перейшов би до справедливості, Тардіє одержить теку міністра військових справ, Пієтрі козьоні, Мартен був би й далі міністром фінансів.

Є теж чутки, що бувш. президент республіки Думерг, якого вибір до сенату, як кажуть, є запевнений, одержав би керму будучого уряду, а тека м-ства закорд. справ остала б і далі при Еріо.

ХТО ВИГРАВ НА ЛЬОТЕРІ?

ВАРШАВА, 22. 9. ПАТ. Сьогодні при тижневій ляс. льотерії головніші виграні впади на такі числа: 20.000 зол. — 107.914, 5.000 зол. — 15.253, 52.199, 113.880, 158.815, 3.000 зол. — 1.714, 63.953, 83.332, 108.510, 123.509

НОВИНКИ

— Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. П. пов. Тел. 54-46. 1880-2

— Одинок українська пральня чистить хемічно, фарбує всяку гардеробу. Прання ковпирів 20 сот. Е. Говникович, Львів, Домініканська ч. 4. 485 3—10

— Найкращі і найдешевші дзвони, образи, фани, фелони, евангелія, чаші, світло, кадило і інші церковні річі дістанете тільки в „ДОСТАВІ“, Львів, Руська 20, Перемишль, Косцюшка 5, Тернопіль, Писудського 6. „ДОСТАВА“ є однією українською кооперативною, що виробляє і продає церковні річі і тому українці повинні тільки тут купувати. 393 8—10

— Поблагословення престолу і дзвона в Успенській церкві. В неділю 25. ц. м. в год. 12. вполудне відслужить Преосв. еп. д-р Іван Бучко Службу Божу в Успенській церкві. Підчас Служби Божої співатиме хор під управою проф. Орленка-Прокоповича. По Службі Божій поблагословить Преосв. Бучко престіл у каплиці Трьох Святителів, а потім ще й дзвін, призначений для церкви в селі Шустці на Підляшші.

— Українською робітню білля і суконь у Станіславові основує Т-во ім. княгині Ольги.

— Звільняють нотарів. Комісія з Воведського Уряду Здоров'я у Львові, якій доручили перевірити стан здоров'я деяких нотарів, має закінчити свої праці в найближчих днях. Як зачувати, перед комісією стануло досі 7 нотарів, у тому 2 зпоза Львова. Всіх їх комісія визнає тривало нездібними до дальшої праці. Такіж комісії у Станіславові й Тернополі ведуть теж перевірку стану здоров'я старших віком нотарів, але про висліди тої перевірки нема покищо ніяких вісток. Тут треба замітити, що перевірка комісії — це тільки вступне зарадження. Звільнити нотаря можна тільки шляхом оречення апеляційного суду, від якого можна ще зрештою апелювати до Найвищого Суду.

— Нова тарифа для таксівок у Львові. Після вислухання опінії міської ради у Львові й торговельно-промислової палати, віцепрез. Іжик затвердив нову тарифу для авт-візників на терені Львова: 1) за 1-ий кілометр 1 зол., 2) за кожних дальших 250 м. 15 сот, 3) за кожну годину постою без огляду на пору 2 зол. Одночасно ця тарифа анулює дотеперішні дві денні тарифи, нічну тарифу й усіх додаткових оплат (за клаунки, до гол. двірця, за 4 особу і т. д.). Воведство цю тарифу затвердило з тою одною зміною, що дозволило виключно в нічній порі від 12. год. вночі до 6. ранку брати ричалтову оплату по 50 сот. від км. Ця тарифа обов'язує від 1. листопада ц. р.

— Частинне перенесення базару. З огляду на ремонт будинку ратуша у Львові торгівля молодими і хліборобськими продуктами частинно перенесена з Ринку на краківський майдан.

— 50 проц. боніфікації для податників. Магістрат м. Львова пригадує платникам, що речинець користання з 50-проц. боніфікати, при сплаті задеглогостей, які повстали перед 31. березня 1931. у податках і гром. оплатах, мінає 30. вересня 1932. Тому платники повинні заплатити податкові задеглогости перед 30. вересня, бо при пізнійшій сплаті тих задеглогостей прислужуватиме вже лише 25-процентова боніфіката.

Рівночасно магістрат вимагає платників, щоб платили й усіх інших задеглогости, бо від 1. жовтня виказуватиме задеглогости скарбовим урядом для стягнення їх шляхом екзекуції, а це спричинить екзекуційні кошти.

— Італійський страйк в „Армі“, львівській фабриці при вул. Бема ч. 3, вибух з причини невиплати задеглогостей робітникам. Около 104 робітників обсадило варетат праці, не підймаючи ніякої роботи.

— Польський католицький зїзд у Львові, що тривав три дні, закінчив нині, в четвер, свої наради. У зїзді брало участь до 300 осіб зі стану світського й духовного. Зїзд цей був у дійсності інструкторським курсом для католицької акції на терені львівської римо-кат. архидієцезії. Незалежно від того курсу відбулася під проводом архієпископа Твардовського окрема замкнена конференція, в якій взяли участь тільки священники з львівської архидієцезії.

— Будівельна катастрофа у Львові. В каміниці при вул. Яблонівській ч. 32, власність Дорі Бодєкової, ішов ремонт. Учора закладали нові бельки в одному помешканні. Коли на новозаложену підлогу авішшов робітник Михайло Грициняк, літ 21 з Черлян під Городком підлога завалилася під ним і він впав з висоти 1-го поверха, при чому засипало його румовища. Видобули його важко покаліченого й перевезли до шпиталю, а на місце катастрофи приїхала міська будівельна комісія.

— Три дні гинула на вулиці Стрийській у Львові біля домів ЗУПВ 90-літня Анна Подоляк. Покинута всіма, останками сил доводилася до стосу каміння та перележала три дні та три ночі. Ніхто не вважав потрібним заопікуватися нещасною, тому бабуса, з голоду, холоду та дощу, гинула на очах прохожих. Вкінці рятункова стація відвезла Анну Подоляк до шпиталю, де вона в четвер померла.

— Отруївся лікар 30-літн. д-р Жигмонт Ром із Городежки. Причина: безсонність і наслідком того духове пригноблення.

— 15 сот. за отворення брами вночі — у Кракові. Ведені від кількох місяців переговори між власниками реальностей і дозорцями у Кракові в справі збірної умови довели між іншим до такого рішення: Обов'язком дозорця дому є відчиняти браму вночі, за що він управнений побирати 15 сот. до півночі і 25 сот. по півночі.

— Самогубства. З Борислава повідомляють. Власник копальні Йосиф Шлезінгер наслідком злих фінансових відносин стріляв до себе з револьверу в голову. Шлезінгера перевезли в безнадійному стані до драгобицького шпиталю. В Бідогорському лісі найшли в калужі крові Франца Козловського, шлюсаря із Сигнівки Малої, який з невідомих причин стріляв до себе двічі з револьверу в груди. Після перевезення до львівського шпиталю Козловський помер, не відзискавши притомности.

— Відбирають гуртівні тютюну. „Вечур Варшавський“ повідомляє, що на нараді в Державнім Тютюневім Монополію рішено відібрати гуртівні тютюну з приватних рук. У містах, де існують магазини, будуть утворені складниці, ведені урядовцями, а складниці будуть відібрані гуртівникам. Усіх гуртівень тютюну є в Польщі ок. 40.

— Знову розстріляли шпіона. Військовий суд окружний ч. 1. у Варшаві, як суд доразовий, після 2-денної розправи в днях 20. і 21. ц. м. за судив на кару смерті вояка Ероніма Висоцького з 1. радіо-телеграфічного полку за шпіонажу в користь одної з сусідніх держав. Тому, що президент Висоцького не помилював, його вчора розстріляли.

— Знижка чи злижка цін цукру? Всупереч пресовим звісткам про бучітню задуману знижку цін цукру, який „кшєпі“ лише цукроварників, — у варшавських крамницях зазначилася злишка цукрових цін. Показується, що при гуртовій продажі цукор не подешевів, а подорожів, бо Банк Цукровництва перекинув на консументів останні оплати на безробітних. Цікаво, чи дальше йтиме така метка рекайма „цукор кшєпі“, коли прилядні опінія в один голос стверджує, що аже дотеперішні ціни внеможливають купно цього „ділющего“ засобу.

— Сензаційний польський політичний процес. 10. жовтня ц. р. відбудеться у Варшаві цікавий політичний процес. Проф. Владислав Ступінькі, відомий польський публіцист, в останньому часі спіаробітник виленського санацийного „Слово“ (посла Машкевича), назвав раз шлеського воеводу Гражинського „найбільшим шкідником Польщі“. Ступінькі мав тут на увазі політику Гражинського на Гор. Шлеську, яка відбизилася відгомном і на жєневському ґрунті. Вовєвода Гражинський вичотих процес Ступінькімоу за образу честі, на що цей останній зявив свою готовість перенести доказ правди. В характері свідків виступлять м. і. маршал шлеського сейму Вольні і і члєви польські опозиційні достояники.

СПОРТ.

Львів. Тризуб — Дніпро 5:1 (1:1). Змагання Тризуба з Дніпром покінчилися сподівано високою грою наймолодшої дружини субреферату. 99-процентного кандидата на цюгорічного мистця М. С. С. Тризуб перевищує майже всіх своїх суперників амбітно і добрим стартом до м'яча, а ті прикмети найчастіше приносять перемогу в копанні м'яча. Дніпро дорівнював своєму протиниконі тільки в першій половині, зате в другій половині обмежився до розпучливої оборони. Гра доволі гостра, а „визначалися“ в цьому Краєвський і Ярощ з Тризуба. Судував добре п. Дириль. По тій перемозі Тризуб висунувся на чолі таблиці, перед Чорноморцем і Сокола IV.

СТАНІСЛАВІВ. Пролет — Раз-Два-Три 3:0. Перша перемога української дружини над кандидатом до акаду до класу Б у станіславській окрузі.

ЧЕРНІВЦІ. Довбуш — Польонія 5:4 (3:2). В суботу 17. ч. м. розіграв черновецький Довбуш перші змагання за мистецтво І ліги Буковини на рік 1932-33 з Польонією і виграв ті змагання по тяжкій боротьбі 5:4. Гра Довбуша була гарна, перемога заслужена. З гравців його виділялися Антосяк і Кузьмицький, в кількох моментах також Цопа. Слабше грали Лесько і в другій половині Буш. Усі інші в загальному добрі. Суддя Кліглер справедливий.

ТЕННІСОВІ ЗМАГАННЯ.

Теннісові змагання між нашими чільними гравцями ЛКС та УССК з одної сторони й жидівським клубом К.

Т. 24 з другої сторони відбулися в суботу 24. ч. м. 2.30 попол. та в неділю в год. 9-11 і 2-11 попол. Змагання заповідаються дуже цікаво. К Т. 24 виступить із Альтшлером та Лянтнером на чолі ЛКС та УССК виставлять також найсильніший склад. Змагання відбулися на токах ЛКС при вул. Войтіка. Порядок стріч такий:

Субота, 24. IX. год. 14.30: Догілевський — Федзак, год. 16.30: Лянтнер — Рожанковський Ярослав, год. 16.30: Айснер, Левенгерц — Сасик, Дрогомирецький.

Неділя, 25. IX. год. 9.30: Айснер — Дрогомирецький, год. 10.30: Шоціна — Дмоховська, год. 11.30: Лянтнер, Альтшлер — Кузьмицький, Рожанковський Яр., год. 14.30: Левенгерц — Кузьмицький, год. 15.30: Займаїшина, Лянтнер — Струмиська, Рожанковський Яр., год. 16.30: Альтшлер — Сасик.

ВИІЗД УКРАЇНИ ДО ЛУЦЬКА.

Перша дружина С. Т. „Україна“ у Львові виїжджає до Луцька, де в суботу і неділю (24. і 25. ч. м.) розіграє двоє товариських змагань з Гасмонеею і П. К. С.-ом.

Закінчення дужань.

Гаркавенко здобув другу нагороду.

У вівторок, у передостанньому дні турніру, Д'Олівейра держав так довго Гаркавенка у нельсоні, що він акіпці дав знак, що капітулює (54. мін.). Штекер поклав Кравцера у 36. мін.

В середу, в останньому дні турніру боровся опершу Гаркавенко з Кравцеров. Боротьба ця, ведена з обох сторін

позначливо фер, акіпчивався у 24. мін. перемогом Гарка. венка. Обом ним змагунам удалися публіка велику ова. цію. Після того йшла друга фіналова боротьба — Штекера з Д'Олівейрою. В боротьбі ця, ведення з обох сторін мен. ша чи більша брутально переімг у 54. мін. Д'Олівейра, адвакати (вже вдруге) Штекера нельсоном.

На закінчення дужань відбулася роздача нагород. Першу нагороду у висоті 2.000 зол. одержав Д'Олівейра, другу нагороду в сумі 2.500 розділено по половині між Гаркавенка і Штекера, третю у висоті 500 зол. одержав Кравцера. Переможців звання попрошала горячими оплес. ками.

Після львівських дужань відїхав Гаркавенко ще тої самої ночі в папиргових сиранах до Варшави, звідка вже завтра переїдуть на дужанні до Будапешту. Через те й відпало прийняття, що мало відбутися в честь україн. ського мистця в ініціативі Спорт. Т.ва „Україна“.

БІРЖА.

Долар у приватних оборотах 8.90.

Пшениця краєва двірська, льоко Підволочиська 21.00—22.00, жито галяницьке збірне 14.00—14.25.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосою“ платив кооперативам дні 22. IX. 1932 р. за масло експортне та десерове пріна 2.80 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 0.90 зол., кону пень 4.60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Пятниця, 23. IX. год. 7.30 веч. „Так здобувають жінок“.
Субота, 24. IX. год. 7.30 веч. „Так здобувають жінок“.

Театр Різнородностей.
Пятниця, 23. IX. год. 7.30 веч. „Дивні Любки“ (Містігірі).

Кіна.

АПОЛЬО: „Ловішка княжна“.
АТЛАНТИК (давніше Лев) печинне.
КАСНО: „Погромики просторія“.
КОЛЬОСЕЙ: „Тересине кохання“ (Од. Чехова), ревія „Завтра буде ліше“.
КОПЕРНИК: „Пімста ладика“ (Ів. Петрович, Анні Ондра).
МАРУСЕНЬКА: „Пімста ладика“ (Ів. Петрович, Анні Ондра).
МІРАЖ: „Залоді кохання“ (Анрі Гара).
ОАЗА: „Романс із поручником“ (Льоренс Тібет).
ПАЛЯС: „Година з тобою“ (Мор. Шеллі).
ПАН: „Дженні Лінд“.
ПАСАЖ: „Зрадлива стріла“ (Гут Гібсон), „Трубадура пісня“ (Хозе Мохідо).
ПРОМІНЬ: „Десятьох із Паяка“.
СТИЛЕВЕ: „П хлопчик“.
УТІХА: „У таємному проваллі“ (Джек Готт), „Роскоші гостинності“ (Бастер Кітон).
ХИМЕРА: „Х. 27“ з Марленою Дітріх.

Закордонне радіо.

Субота, 24. вересня 1932.
Ляйпціг (259.3) 17.00 Орхестра, Братислава (278.8) 12.30 Концерт, Міанно (331.4) 11.15, 13.00, 17.00 Полудня музика, Брю (341.7) 22.20 „Коктейл“ оп. Бенацького, Штрасбург (345.2) 20.30 Вечір опереток, Гельсінґфорс (368.1) 18.30 Концерт, Букарешт (394.2) 20.45 Рум. музика, Білгород (430.4) 17.00 Славянські мелодії, 20.00 „Морана“ оп. Готованца, Рим (441.2) 13.00 Секстет, 17.30 Соласти, 20.45 „Самсон і Давид“ оп. Сен-Санса, Прага (488.6) 19.00 Вес. програма, 20.00 Концерт Ів. Штрауса, Відень (517.2) 11.30 Гайгерова капеля, 16.45 Концерт, 19.35 Спів, Арм. Токатан, Мінхен (532.9) 16.10 Гітара, 17.00 Жовтєве свято, 18.30 Німецькі мистці, Харків (937.5) 10.00, 15.00 Концерт, 11.00 Концерт для дітей, 16.35 Гумор і сатира, 19.00 Камеральна музика, 24.00 Комунікати, оп. арії.

Львівське радіо.

Субота, 24. вересня 1932.
11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45, 15.10 Грамофон, 12.40 Метеорологічний комунікат, 15.00 Господарський комунікат, 15.30 Військові вістки, 15.40 Авд. для дітей „Феліось музика“, 16.05 Авд. для хорих, орхестра, 16.48 Серед книжок, 17.00 Концерт, 18.00 „Навіть Бог міряв, як створював світ“ відч., 18.20 Танк музика, 19.10 Вечерня, 19.35, 21.50 Прес. радзеник, 19.45 „Діг्रेसіяність у людській алачі“ феба, 20.00 Легка музика (орхестра, спів), 20.55 На овалі, 21.05 Концерт, 21.55 Комунікати, 22.05 Шопенові твори, 22.40 Спортові вістки, 22.50 Концерт мандоліністів.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Звичайні Загальні Збори Кружка „Р. Ш.“ в Перемишлі відбудуться дня 1. жовтня 1932 в домі читальні „Просвіти“ в год. 5.30 вечором з теким денним порядком: 1. Отворення Зборів, 2. Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів, 3. Заїт Старшини Кружка „Р.Ш.“ 4. Заїт Контр. Комісії з внесенням на звільнення Старшини, 5. Вибір Старшини, 6. Вибір делегатів на Заг. Зїзд „Р. Ш.“, 7. Внесення і запити. В разі браку відповідного числа членів вимаганого до правосильності ухвал відбудуться Заг. Збори без огляду на число приваних членів о год. 6-й вечором того самого дня з тим самим порядком нарад — Старшина Кружка „Р. Ш.“ 514 1—1

Позір Долужина! Окружне віче в с. Вільхівці для сусідніх сіл відбудеться в неділю по Службі Божій дня 25. вересня 1932 р. в доміцї Т.ва „Зоря“ при вулиці Вірменській ч. 25 о год. 5. попол. Порядок нарад: Відкриття. Вибір Наглядної Ради і Управл. Внески і запити. — Завага: Ці Збори є продовженням і закінченням Загальних Зборів з дня 17. IX. ч. р., які перервано по причині пізної пори і невиконання порядку нарад та відложено їх на день 24. IX. 1932 — Ініціат. Комітет. 513 1—1

Болехів 3. жовтня 1932 р. Повітовий Зїзд для справ: 1) Організаційних; 2) Польське звідомлення.

Основні Загальні Збори Пекарні „Я-кір“, кооператива з відповідальністю у ділами, відбудуться в суботу дня 24. вересня 1932 в доміцї Т.ва „Зоря“ при вулиці Вірменській ч. 25 о год. 5. попол. Порядок нарад: Відкриття. Вибір Наглядної Ради і Управл. Внески і запити. — Завага: Ці Збори є продовженням і закінченням Загальних Зборів з дня 17. IX. ч. р., які перервано по причині пізної пори і невиконання порядку нарад та відложено їх на день 24. IX. 1932 — Ініціат. Комітет. 513 1—1

Конкурс. Муз. Т-во ім. М. Лисенка у Львові розписує отсним конкурс на стипендію ім. О. Мишуги для кандидатів сольового співу. Подання вносити до 1-го жовтня 1932. — Видія. 512 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

2 СЛУЖБИ БОЖІ (мольова і дурова) з панахидою на мужеський хор видання О. Пашкевича в цілі зол. 4.— до набуття в книгарні ім. Шевченка. 2—5

АНГЛІЙСЬКОГО лекції. Ціни приступні. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Англіяка“. 453а 3—3

ЗА 15 ЗОЛ. шнемо суконки-мундурки для панночок. Фірма М. Козловська, робітня суконь — школа крою, Акалеміна 22. 478 3—4

ТОРБИ ШКІЛЬНІ. течки, портфелі, гаманці поручає, наараляе найдешевше Заведення Ринарсько-Галинтерійне Н. Барера, Сикстуська 2. 370 х

МЕДИК шукає приміщення при родині. Дорожницька, Городенка. 511 1—2

КАНДИДАТ адвокат, шукає місця в адвоката. Зголошення в Адм. „Діла“ під „Кандидат“. 499 2—3

УМЕБЛЬОВАНА кімната для панів академиків з харчем або без до винайму близько техніки й університету. Перфецька, вул. Тереси 2 „С“, І п. 495 2-2

ВІЧНІ ПЕРА направляє найдешевше „Precyzja“, Рутівського 10 (у брамі).

ПОВАЖНЕ підприємство пошукує по всіх містах і місточках, як і на кожну дільницю Львова, метких та інтелігентних заступників (панове і пані). Зголошення під „Постійна праця“ до Адм. „Діла“. 3—6

ДЛЯ СТУДЕНТОК мешкання комфортабельне з удержанням. Сикстуська 58 А. II. п. м. 6. 507 1—2

МАРТА СВИДЕРСЬКА уродж. 1909 у Почапинцях пов. Тернопіль, уневажнює згублену книжку Каси Хорих.

СТУДЕНТ унів. шукає заняття як інструктор, диригент орхестри, режисер у Львові або на провінції. Відповідь під „Студент“. 517 1—1

КУЗЬМИНА ПЕТРА, агронома, прошу подати свою адресу: Ясенця к. Підбожан Ч. С. Р. Олександр Войтович. 1-1

КОНЦИПІЕНТ адвокатський, рутинований шукає заняття. Зголошення: Канцелярія адв. Дольницького, Золочів, для д-ра Третьяка. 510 1—2

ДЛЯ СТУДЕНТОК поній з удержанням винайму. Зиблицька 44, І поверх. 508 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Д-р Едмунд Маргелъ

вернувся і ординує у нервових і внутрішніх недугах від 9—12. і від 3—6. ГЛИНЯНСЬКА 4. Тел. 63-30.

УСІ АПАРАТИ ДО ЕЛЕКТРОЛІЧЕННЯ.

Подяка.

Усім кривиякам, друзам і знайомим, що взяли участь у похоронах жєни моєї бл. п. Марії Літинської і з нагоди її смерті висловили мені устно чи письменно спочування, складова очим ширю і сердечну подяку.

Іван Літинський.

Добірне горішньо-шлеське

ВУГІЛЛЯ.

Букове дерево сухе на 4 рубане доставляє

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ, ЛЬВІВ. Замовлення приймає Бюро ЛЬВІВ, РИНОК 36, II. ПОВ., Тел. 96-85, та всі 4 львівські склади, а саме: I) Ринок 36, II) вул. Личаківська 155, III) пл. Більчевського 3 та IV) вул. Городенська 23.

Власні склади вугілля та дерева на залізничній доріжці.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

Спогади І. II. і III. часть

Ціна 8— золотих — без пересилки.

ПАПЕРЦІ І ТУТКИ-ПОВНОВАТКИ

„КАЛИНА“

ДОБІРНІ, ДЕШЕВІ

та вироблені в українській : кооперативній фабриці. :